

händelse egt dem affordra; hvarhos Guvernören, enligt Senatorns tanke, borde inkomma, med upplysning, huru stor förlust de åboer, hos hvilka utmätning af Bernefelt verkställts, derigenom lidit.

593 *A. ARMFELT – J. V. SNELLMAN 26.V 1866*
HUB, JVS handskriftssamling

10 Högdle Herr Senator och Riddare!

För den af Herr Senatorn mig tillsände uppsats, i anledning af Kejsrerliga Senatens underdåniga hemställan om fullhaltigt skiljemynt, får jag frambara min tacksägelse samt tillika meddela att densamma blifvit i original till Finansministern i Kejsaredömet öfverlemnad.

Utgången af denna fråga beror naturligtvis hufvudsakligast på det yttrande Finansministern i ärendet afgifver, och önskar jag uppriktigt att densamma måtte blifva på ett lyckligt sätt löst och derigenom den för hela Finland så viktiga myntreformen vinna ytterligare styrka.

20 Med fullkomligaste högaktning har jag äran vara
 Högdle Herr Senatorn och Riddarens

Ödmjukaste tjenare
 Alex: Armfelt.

S:t Petersburg den 14/26. Maj 1866.

594 *YTTRANDE VID EKONOMIEDEPARTEMENTET 30.V 1866*

30 *RA, Senatens arkiv*

Senatorn Snellman, som yttrade sig skriftligen, – ville hos Hans Kejsrerliga Majestät underdånigst hemställa, det Hans Kejsrerliga Majestät täcktes Nådigst besluta:

att från och med år 1867. tull på varor, som från landet utföras, skall upphöra, äfvensom att utförsel skall utan all inskränkning tillåtas af alla slags varor, likväl sålunda sett Hans Majestäts Nådiga förbud mot utförsel af ryskt skiljemynt af sjuttionde andra profvet fortfarande skall gälla till efterrättelse.

40 Öfverlemnande Senatorn underdånigst till Hans majestäts Höga afgörande, huruvida någon inskränkning i denna exportfrihet tilläfventyrs må påkallas för en eller annan från Kejsaredömet till Finland importerad vara.

Denna hemställan stödde Senatorn hufvudsakligen derpå, att all tull på den inhemska exportvaran utgör en direkt skatt på produktionen och på densamma verkar nedtryckande. Ty derigenom beskattas icke någon redan gifven förmögenhet eller inkomst, utan endast producerens företagsamhet och arbete, emedan det icke sällan inträffar, att han producerar med lånade medel, och det beror af konjunkturen, om försäljningspriset förmår betäcka den på varans produktion använda kostnaden eller den derpå lagda skatten. Det sistnämnda gäller äfven exportörens verksamhet, då den möjliga vinsten af exporten icke alltid kan på förhand beräknas, utan tvärtom exporttullen kan komma att öka en förlust på företaget.

Dessa förhållanden verka här i landet mest nedtryckande på expor-

ten af skogsprodukter, i det de såsom petitionärerne åberopat icke blott försvåra konkurrensen med andra länder utan äfven nedsätta skogens pris och arbetslegan, det förra menligt inverkan såväl på den enskildes skogshushållning som på afkomsten af kronans skogar. Öfriga med exporttull belagda varor, äro jemförelsevis af mindre betydelse, ehuru i ett så föga producerande land som Finland äfven den minsta tillökning i produktionen och exporten bör tagas i betraktande.

Endast en betänklighet möter exporttullens borttagande, nemligen det skyldiga afseendet på statsverkets behof af denna inkomst, och skulle, om petitionerna icke mellankommit, Senatorn för sin underdåniga del icke ansett sig böra föreslå ifrågavarande tullens upphäfvande i närvarande tidpunkt, då nöden i landet kräft så stora uppoffringar från statsverkets sida. Men det vore olämpligt att afstyra bifall till en begäran, hvars goda grund och billighet måste erkännas så framt icke öfvervinnerliga hinder föreligga. Äfven i svåraste fall kan dock enligt Senatorns öfvertygelse ifrågavarande statsinkomst göras umbärlig genom sparsamhet i utgifterna, hvartill icke kan finnas något bättre motiv, än, då sparsamheten möjliggör upphäfvandet af en industris utveckling hämmande beskattning, och då man bör kunna hoppas, att de utsigter till en rikare skörd, som nu förefinnas, skola förverkligas, samt den minskning i statsinkomsterne, exporttullens borttagande skulle åstadkomma, till någon del kan ersättas, i händelse ett förslag till höjande af lots- och båkafgifterna vinner Nådigt godkännande, så finnes häri ett ytterligare skäl att icke uppskjuta åtgärdens vidtagande. Den påkallas äfven af just samma orsaker, som under de senaste åren föranledt de extraordinära utgifterna. Ty landet lider deraf att en flerårig utomordentlig spanmålsimport fört kapitalerna ur detsamma; och det vore derföre önskligt, att ännu andra produktionen hämmande skatter kunde borttagas. Det är sålunda landet, som behöfver ökad kapital, icke Finlands Bank, hvilken genom indragning af sina utlåningar under alla förhållanden kan upprätthålla invexlingen af sina utgifna sedlar.

Såsom skäl för den föreslagna tullfrihetens medgifvande för all framtid anförde Senatorn underdånigst, att detta icke blott är en gifven följd af principens godkännande, utan att inskränkandet af sagde frihet till några få år skulle betaga landet nära nog all fördel deraf. Ty den osäkerhet om framtiden, hvori producenten derigenom skulle försättas, skulle lägga ett band på hans företagsamhet. Sanningen häraf komme att visa sig isynnerhet i närvarande fall, der det främst är fråga om skogarnes tillgodogörande. Det erfordras ofta en tid af tie år, från det trädet fälles, förrän detsamma förvandladt till plankor och bräder kan utskeppas, och en tid af fyra år från trädets första katning är erforderlig förrän tjäran deraf tillverkas. Inskränkandet af tullfriheten till denna tidrymd, skulle alltså verka tillökandet af blott ett års skeppning, medan statsverket skulle hafva att umbära inkomsten i tre à fyra år, väl till fördel för exportörerne, men utan inverkan på produktionens och exportens höjande.

Ständerna hörande i frågan skulle medföra uppskof med åtgärden till en obestämd framtid, medan landets behof af ökad produktion gör dess vidtagande önskligt, ju förr desto hellre. Att den af ständerna skulle i underdånighet tillstyrkas, kan föga betviflas. Öfverhufvud kunde en regering hafva svårt att föreslå någon skattenedsättning, som icke skulle af representationen bifallas – och bland alla skatter torde exporttullen minst af folket omfattas med någon förkärlek, att upp-

skjuta frågans afgörande, tills Ständerna deröfver yttrat sig, vore derföre, att tillbakasätta saken för en formalitet, hvilken hvarken grundlag eller hittills iakttagen praxis påkallar. Skulle likväl den begärda tullfriheten under tiden på försök medgifvas, så blefve Ständernas hörande än mera gagnlöst, emedan man hos dem icke kan förutsätta en så stor oklokhets, som den att votera för exporttullens återinförande.

Att likväl medgifva denna tullfrihet redan för innevarande år, har många skäl emot sig, främst det, att denna inkomst är i årets statsförslag påräknad och icke kan umbäras. Härtill kommer, att dess efterskänkande blefve utan all inverkan på årets export; den opåräknade skänken skulle också till stor del komma endast exportören, icke producenten till godo, medan endast den senare, icke den förre, har något skäl att åberopade för en sådan eftergift.

Önskligt vore, att jemte exporttullen äfven sågningsafgiften kunde upphävas. Ty likasom den förra utgör denna afgift en skatt på produktionen och är som sådan lika förkastlig. Men statsverkets behof af inkomst sätter tills vidare ett öofvinnerligt hinder mot dess borttagande. Såsom petitionärerna anmärka, kunde, sålänge denna skatt utgick såsom skatt på sågarne för visst belopp använd stock, en del deraf hvälfvas på den inhemske förbrukaren – och den hade till denna del betydelsen af en skatt på konsumtionen. Men numera, då den utgår endast af exportvaran utgör den hel och hållen blott en ökad exporttull, ehuru under annan rubrik. Den faller också nu äfven på den handsågade varan.

Skulle Hans Kejsrerliga Majestät Nädigst bifalla till exporttullens borttagande, så synes äfven sågningsafgiftens upphäfvande blifva en själfgifven konsekvens häraf. Ty att bibehålla denna skatt på den sågade trädvaran sedan skatten på öfriga exportartiklar aflyftats, har intet skäl för sig. Upphävandet kan dämera icke vara annat, än en tids fråga, beroende af statsverkets ställning och möjligheten att umbära denna inkomst. Senatorn vågade föreställa sig, att upphävandet då lämpligast verkställes genom efterhand skeende nedsättning i afgiften.

På det att alltså denna åtgärd må tidigare kunna vidtagas och snarare verka till produktionens främjande, ville Senatorn i djupaste underdånighet hemställa, att Hans Kejsrerliga Majestät måtte i Nädig proposition till Ständerna åt dem öfverlemna, att på sätt de kunna finna lämpligt genom särskild bevillning på vissa år ersätta statsverket för den förlust afgiftens nedsättande komme att tillskynda detsamma, och torde denna nedsättning, efter beräkning af afgiftens medelbelopp under de förflutna åren, kunna föreslås till en tredjedel under åren 1868. och 1869. samt två tredjedelar under åren 1870. och 1871., hvarefter hela afgiften från och med 1874. skulle försvinna, Hans Kejsrerliga Majestät förbehållet att pröfva och godkänna eller förkasta det sätt, hvarpå Ständerna föreslå att ersättningen skall utgå, samt att, om detta icke sker till påräknadt belopp, låta så stor del af afgiften fortfara, som erfordras att fylla det bristande.

Statsverket kan väl endast efterhand å andra skattetitlar, förnämligast å de indirekta skatterna, vinna ersättning för de begärda och af Senatorn underdånigst tillstyrkta eftergifterna. Men denna ersättning är säker, emedan den väntas af den inhemska produktionens höjande och landets i följd deraf stigande välstånd. Det anslag, som af Ständerna skulle begäras, blir således icke erforderligt för all framtid. Senatorn vågade derföre underdånigst föreslå, att hans Majestät jemte ifrågavarande proposition ville Nädigst till Ständerna afgifva en för-

säkran, att efterhand låta äfven detta ersättnings anslag bortfalla, i den mån Hans Majestät finner statsverkets ställning, sådant medgifva.

Hvad slutligen angår Universitets afgiften instämde Senatorn i det af Senatorn Friherre von Born i detta afseende afgifna yttrande.

595 J. W. G:SON SNELLMAN – J. V. SNELLMAN
2. VI 1866
RA, JVS samling

10

Uleåborg den 2 Junii 1866.

Käre Broder!

Sedan mitt sednaste har jag att erkänna ingången af M(in) B(roder)s af den 16 mars med förebråelser som jag ej anser mig hafva förtjent och hvarför jag i korthet beder få svara.

1:o Att man angående bildandet af en större förening för upptagande af lån som på bestämd dag skall betalas och med solidarisk ansvarighet endast gör hvad man kan men ej hvad man will dessutom torde faran för en sådan förening för dem som har något att riskera redan nog visat sig.

20

2:o Morrande öfver Tit. Duncker har ej varit min agsigt utan var det endast min afsigt att upplysa M(in) B(rode)r om Mannens olämpelighet för ett så viktigt uppdrag.

3:o Pockande och skällande emot Styrelsen har aldrig mig veterligt kommit mig till last, och finner jag, vid genomgåendet af mina bref, ingen sådan beskyllning rimligtvis i grund af dessa kunna läggas mig till last.

I går f. m.) emottog ifrån M(in) B(rode)r följande telegram:

30

»För att rädda blottställda firmorna på platsen, sammanträd jemte Lagman Pentzin och tredje god man att granska Affärsställningen. Afgif yttrande om dem som kunna reda sig per telegram fredagen före 6 eftermiddag.»

hvarpå jag genast gick till Pentzin och kommo vi öfverens att tillkalla Kommerserådet Bergbom till 3:die man, och afsände jag i grund af gemensamt fattadt beslut på eft(er)mid(d)agen följande telegram.

Senator Snellman
Helsingfors

40

»Möjligen ifrågavarandes Affärsställning kan ej inom några timmar utredas. Om Styrelsen will hjälpa affärs ställningen här anses att lån eller anstånd kunde beviljas emot erbjudande hypothek som godkännes efter granskning af gode män på platsen.»

Snellman.

hvilket beder få bekräfta.

Då inga namn i telegrammen voro uppgifna så kunde man ej heller uppgifva några namn. Elfva namn uppgafs hafva ansökt om lån som uppgifvits hafva blifvit låft emot 5 % ränta och 5 års betalnings tid! hvem skulle ej under dessa tider önska begangna sig af ett sådant lån och fråga vore hvem som vore mera berättigad dertill, den som har en solid affärsställning eller den som inkastadt sig uti lättsinniga speculationer som han försöker genom vigilationer uppehålla och slutligen kommer i förlägenhet. detta gäller hufvudsakeligen den som nu

50